

УДК 656.13

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЬНО-ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

З. Б. Процюк

студентка 4-го курсу, група ТТАТ-42, навчально-наукового механічного інституту

Науковий керівник – к.т.н., доц. М. Д. Швець

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проаналізовані проблеми функціонування автомобільно-транспортної системи в Україні, наведені приклади рішень та реформ, які дозволять транспортній інфраструктурі поступово інтегруватися у європейську та світову транспортну мережу. Ключові слова: розвиток автомобільно-транспортної системи, пасажирські та вантажні перевезення, транспортна інфраструктура, європейські стандарти.

В статье проанализованы проблемы функционирования автомобильно-транспортной системы в Украине, приведены примеры решений и реформ, которые позволят транспортной инфраструктуре постепенно интегрироваться в европейскую и мировую транспортную сеть.

Ключевые слова: развитие автомобильно-транспортной системы, пассажирские и грузовые перевозки, транспортная инфраструктура, европейские стандарты.

There is an analysis of problems in the functioning of road and transport system in Ukraine in the article, there are examples of solutions and reforms, which will allow transport infrastructure gradually integrate into the European and world transport network. Keywords: development of road and transport system, passenger and cargo transportation, transport infrastructure, the European standards.

Транспортна діяльність в Україні робить суттєвий внесок у створення валової доданої вартості (ВДВ) : за даними Державної служби статистики України, її частка складає 13%, а вартість основних засобів виробництва (за первинною оцінкою) – 35% від загальної вартості виробничого потенціалу країни, середньооблікова кількість штатних працівників галузі становить понад 935 тис. осіб.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що аналіз основних мінусів існуючої автомобільно-транспортної системи дозволяє у перспективі розробляти та реалізовувати проекти для модернізації вище згаданої галузі, не допускаючи прийдешніх помилок.

Метою даної роботи є виявлення проблеми ринку послуг на автомобільному транспорті, аналіз сучасних тенденцій розвитку галузі в цілому та підвищення конкурентоспроможності автомобільного транспорту у транзитних перевезеннях, задоволення потреб населення у внутрішньо-державному переміщенні та розвиток автомобільного туризму.

На сьогодні в галузі існує велика кількість проблем, які потребують негайного та першочергового вирішення. Низька якість транспортної інфраструктури призводить до додаткових непродуктивних витрат, які фактично гальмують ріст реального валового внутрішнього продукту (ВВП).

Проблемними питаннями залишаються також:

- компенсація втрат доходів автомобільних перевізників у зв'язку з перевезенням пільгових категорій громадян, а також визначення реального обсягу таких втрат;
- недосконалою є система організації міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом;
- викиди в атмосферу шкідливих речовин, що здійснюються автомобільним транспортом, становлять 95 відсотків викидів, що здійснюються пересувними джерелами забруднення[3, с.1];
- оновлення парку рухомого складу автомобільного транспорту відбувається повільними темпами - майже 70 відсотків рухомого складу є технічно та/або морально застарілими, а 50 відсотків автобусів експлуатуються більш як 10 років.

Органи державної статистики зазвичай у дослідженнях економічного розвитку країни, зокрема її транспортної галузі, наводять показники, що характеризують задоволений попит на послуги цієї сфери. Аналіз свідчить, що зростаючий попит на швидке, комфортне, економне та безпечне перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом повністю не забезпечується, передусім через відсутність вітчизняної вантажної техніки для контейнерних перевезень і переміщення автошляхами інших великогабаритних вантажів, а також бракує сучасних автобусів і для міжміського, і для внутрішньоміського переміщення. Недостатньо якісним є транспортно-експлуатаційний стан автомобільних доріг України (таблиця).

Таблиця

Значення автомобільних доріг

Значення автомобільних доріг		Категорії				
Найменування Загальна довжина	Загальна довжина (км)	I	II	III	IV	V
Всього по Україні	165820	2616	12945	29112	105958	15189
У тому числі дороги:						
Державного значення	21098	2535	10230	7091	1234	8
Із них: міжнародні	8221	1789	10230	7091	1234	7
національні	4843	515	2840	1373	115	0
регіональні	8034	231	2693	4078	1031	1
Місцевого значення	144722	81	2715	22021	104724	15181
Із них: територіальні	26766	63	2148	13108	11049	398
обласні	50985	5	380	6587	41343	2670
районні	66971	13	187	2326	52332	12113

З наведених даних видно, що навіть у складі автодоріг державного значення частка доріг I та II категорії складає лише 60,5 %, в т. ч. у складі доріг міжнародного значення менше 80 %. 3-поміж доріг місцевого значення дороги III–V категорій займають понад 98 %, зокрема у складі доріг обласного підпорядкування 99,2 %, районного – 99,7 %.

Оскільки наша країна має вигідне географічне положення, значна частина наявного потенціалу транспортної галузі задіяна у виконанні транзитних перевезень. Міжнародні критські транспортні коридори і транспортні осі у напрямках Північ-Південь і Схід-Захід,

коридори TRACERA та нові міжконтинентальні транспортні маршрути проходять її територією.

В Україні більшість автомобільних доріг не відповідають європейським стандартам; держава щорічно втрачає близько 32 млрд грн через поганий стан автодорожньої мережі. Потрібна розбудова не менше 6 тис.км автобанів із загальними витратами як мінімум 30 млрд дол.[1] Разом з тим дорожнє будівництво є невід'ємною частиною й одним із ефективних механізмів прискореного економічного розвитку країни.

Автомобілі беруть участь у вантажообігу всіх галузей народного господарства, забезпечуючи доставку всіх видів сировини, матеріалів, товарів і обладнання на території України та за її межами. В умовах ринкових відносин розвиток галузей споживчої кооперації безпосередньо пов'язаний з оптимізацією транспортного обслуговування. Від якості роботи автомобільного транспорту залежить перш за все: організація безперебійної торгівлі і задоволення потреб населення; рівень рентабельності торгівлі, громадського харчування, заготівель і виробничої діяльності; забезпечення необхідного обсягу товарообороту.

Якщо транспортна галузь після відповідного реформування поступово інтегруватиметься у європейську та світову транспортну мережу, то зможе виконати належну роль у розвитку економіки. Трансформація транспортних комунікацій в Україні сприятиме вирішенню найважливіших завдань сьогодення у зовнішньоторговельних операціях і дозволить збільшити обсяги міжнародних перевезень. Важливим тут вбачається дотримання вимог євростандартів, зокрема поступовий перехід до всеосяжного використання електронного документообороту та електронного цифрового підпису. Тому інтеграція національної транспортної інфраструктури в єдину транснаціональну мережу стає державним пріоритетом дій на найближчі роки.

Допоможуть дорожньому господарству України розвиватися за сучасними технологіями спеціалісти із США, про це заявив голова Укравтодору Олександр Малін під час зустрічі з міністром інфраструктури України Максимом Бурбаком та заступником міністра торгівлі США Метью Мюрреєм, повідомляє інтернет-видання ProfIDOM.

Для розв'язання проблем автомобільно-транспортної системи необхідно:

- удосконалити систему державного управління у галузі автомобільного транспорту, підвищити якість та рівень безпеки перевезень пасажирів та вантажів;
- модернізувати систему регулювання діяльності автомобільних перевізників шляхом:
- підвищити рівень безпеки перевезень пасажирів та вантажів ;
- удосконалити систему технічного регулювання допуску до експлуатації транспортних засобів і надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів шляхом визначення з урахуванням міжнародного законодавства вимог та процедури підтвердження відповідності конструкції та технічного стану транспортного засобу, надання послуг з технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, перевезення пасажирів та вантажів;
- підвищити рівень екологічності та енергоефективності транспортних засобів;
- розробити нормативно-правові акти з питань управління перевезеннями пасажирів та вантажів, регулювання ринку транспортних послуг, допуску суб'єктів господарювання до ринку послуг з перевезення пасажирів та вантажів, забезпечення безпеки дорожнього руху, здійснення транзитних перевезень, посилення екологічних вимог.

Основними напрямками розвитку потенціалу автотранспортних послуг України на міжнародному ринку мають бути такі:

- пріоритетні напрями в освоєнні транспортних коридорів, обсягів транзитних, місцевих та експортно-імпортних перевезень, іноземного туризму, прискорення просування транспортних засобів на прикордонних переходах.

- створення законодавчої та нормативної бази, яка регламентуватиме умови роботи служб міжнародних автомобільних перевезень, пунктів автомобільного сервісу, їхню взаємодію з підприємствами галузей інфраструктури країни в процесі транспортного забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків.
- перехід на міжнародні стандарти і правила, що застосовуються при будівництві об'єктів автомобільного сервісу, транспортних комунікацій, при виробництві транспортних засобів.
- розробка нових правил надання сервісу для транспортних засобів і їхніх екіпажів за умов транспортно-експедиторського обслуговування ними вантажовласників.
- забезпечення безпечної роботи на транспорті всередині і за межами країни [2, с.75].

Висновок: У результаті нашого дослідження ми визначили основні недоліки автомобільно-транспортної системи України: повільні темпи оновлення парку рухомого складу, недосконала система організації міжнародних перевезень, викиди в атмосферу шкідливих речовин, не відповідність автомобільних доріг європейським стандартам та інше, описали шляхи вирішення існуючих проблем та модернізації всієї транспортної інфраструктури, основні з яких є удосконалення системи державного управління у даній галузі, удосконалення системи технічного регулювання допуску до експлуатації транспортних засобів, впровадження нормативно-правових актів з питань управління перевезеннями пасажирів та вантажів, а також висвітлили напрямки розвитку автотранспортних послуг України: створення законодавчої та нормативної бази, яка регламентуватиме умови роботи служб міжнародних автомобільних перевезень, перехід на міжнародні стандарти і правила, освоєння транспортних коридорів, обсягів транзитних, місцевих та експортно-імпортних перевезень, іноземного туризму, прискорення просування транспортних засобів на прикордонних переходах, а також забезпечення безпечної роботи на транспорті всередині і за межами країни.

1. Дацюк Л., Через поганий стан доріг держава щорічно втрачає близько 32 млрд грн ВВП//Урядовий кур'єр.- 2011. - 4 лютого. 2. Мягких І. М. Роль і місце автомобільного транспорту в системі споживчої кооперації та напрями покращення транспортних послуг в Україні / Мягких І. М. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – с. 71 – 75. 3. Державна цільова економічна програма розвитку автомобільного транспорту на період до 2015 року: [затверджена постановою Кабінету Міністрів України від від 3 серпня 2011 р. N 732] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>